

cutting through complexity™

Mosfellsbær

Endurskoðunarskýrsla ársins 2011

Apríl 2012

KPMG ehf.
Endurskoðunarsvið
Borgartúni 27
105 Reykjavík

Sími: 545 6000
Fax: 545 6001

Trúnaðarmál

Reykjavík, 11. apríl 2012

Bæjarstjórn Mosfellsbæjar

Hr. Hafsteinn Pálsson, forseti bæjarstjórnar

Þverholti 2,

270 Mosfellsbær

kt. 470269-5969

Endurskoðun ársreiknings fyrir árið 2011 er lokið. Munum við ganga frá áritun okkar á ársreikninginn samhliða afgreiðslu og áritun bæjarstjórnar við síðari umræðu í bæjarstjórn.

Endurskoðunin var framkvæmd í samræmi við alþjóðlega staðla um endurskoðun eins og lýst var í ráðningarbrefi okkar dagsettu 26. janúar 2009. Við höfum endurskoðað ársreikning sveitarfélagsins en hann hefur að geyma ársreikning fyrir þær rekstrareiningar sem falla undir A hluta starfsemi sveitarfélagsins og ársreikning fyrir alla starfsemi þess, þ.e. A og B hluta, sbr. 60. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011. Hér á eftir fara ýmsar upplýsingar

Hér á eftir fara ýmsar upplýsingar um ársreikninginn og endurskoðunina ásamt ábendingum og athugasemdum eftir því sem við á. Við höfum jafnframt komið ábendingum til stjórnenda á framfæri með sérstökum skýrslum til bæjarstjóra þar sem settar eru fram ítarlegri ábendingar varðandi innra eftirlit, fjárhagskerfi og stjórnsýslu.

Við munum veita allar frekari upplýsingar um endurskoðunina ef óskað verður eftir því.

Virðingarfyllst,

KPMG ehf.

Hlynur Sigurðsson

endurskoðandi

Afrit:

Haraldur Sverrisson, bæjarstjóri

Í tengslum við þessa skýrslu má hafa samband við:

Hlyn Sigurðsson
Endurskoðanda / Partner

hlynursigurdsson@kpmg.is

Mosfellsbær

Inngangur

1. Megin niðurstöður

1.1 Helstu niðurstöður

2. Um endurskoðun ársins 2011

2.1 Framkvæmd endurskoðunarinnar

2.2 Innra eftirlit og fjárhagskerfi

2.3 Stjórnarsýsluendurskoðun

3. Fjárhagsáætlun og rauntölur

3.1 Rekstrarniðurstaða í samanburði við fjárhagsáætlun

3.2 Fjárfesting í samanburði við fjárfestingaráætlun

4. Ársreikningur sveitarfélagsins

4.1 Rekstrarreikningur ársins 2011

4.2 Efnahagsreikningur 31. desember 2011

4.3 Sjóðstreymisyfirlit árið 2011

Bls.

5. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

1

5.1 Almennt

3 5.2 Fastafjármunir

5.3 Skammtímakröfur

4 5.4 Skuldir og skuldbindingar

6. Fjárhagsstaða í árslok og þróun

6 6.1 Heildareignir

6.2 Eiginfjárlutfall

7 6.3 Skuldir og skuldbindingar

8 6.4 Skuldahlutfall

6.5 Rekstrarjöfnuður á þriggja ára tímabili

7. Önnur atriði

10 7.1 Rekstur A hluta fyrirtækja á árinu 2011

12 7.2 Rekstur B hluta fyrirtækja á árinu 2011

7.3 Áætlun um rekstur, framkvæmdir og fjármögnun 2012-2015

Bls.

13

14

15

16

18

19

20

21

22

23

25

27

Atriði	Helstu niðurstöður	Nánari umfjöllun
A og B hluti Rekstur og fjárhagsstaða sveitarfélagsins	- Samkvæmt rekstrarreikningi A og B hluta var niðurstaða ársins neikvæð um 26,5 millj. kr. og rekstrarniðurstaða A hluta var neikvæð um 10,4 millj. kr. Rekstrarniðurstaða A og B hluta án fjármunatekna og fjármagnsgjalda var hins vegar jákvæð hjá A og B hluta um 559,6 millj. kr. og 423,5 millj. kr. hjá A hluta. - Eigið fé fé A og B hluta nam 3.663,4 millj. kr. og eiginfjárlutfall var 30,4%. Eigið fé A hluta nam 3.375,4 millj. kr. og eiginfjárlutfall var 31,0% í árslok 2011. - Skuldir A og B hluta við lánastofnanir nema samtals 6.545,1 millj. kr. og skiptast í langtímalán að fjárhæð 5.937,4 millj. kr. og næsta árs afborganir langtímalána að fjárhæð 607,7 millj. kr.	Bls. 9 - 12
A hluti	- Eins og fram kemur í skýringu 8 í ársreikningi er mismunur tekna og gjalda Aðalsjóðs jákvæður um 655,1 millj. kr., en neikvæð hjá Eignasjóði, Fasteignafélaginu Lækjarhlíð ehf. og Þjónustumiðstöð um 665,5 millj. kr. Raunkostnaður við rekstur og eignarhald fastafjármuna, til lengri tíma litið, á að birtast í reiknaðri leigu Eignasjóðs sem gjaldfærð er í Aðalsjóði. - Meginhlutverk Eignasjóðs er að reka og hafa umsjón með þeim eignum sem sveitarfélagið nýtir í sínum daglega rekstri. Eignasjóður er eigandi að þeim eignum sem notaðar eru í rekstri sveitarfélagsins með. Mikilvægt er að huga ávallt vel að hagkvæmni varðandi eignaumsýslu.	Bls. 9 - 12
B hluti	- Hitaveita og Vatnsveita eru með jákvæða rekstrarafkomu á árinu 2011. Fráveita, Félagslegar íbúðir og Hlégarður eru með neikvæða afkomu. - Til lengri tíma er er þjónustutekjum ætlað að standa undir rekstrarkostnaði B hluta fyrirtækja. - Hjúkrunarheimili er fyrirtæki undir B hluta sveitarfélagsins en þar er færður byggingarkostnaður og fjármögnun vegna nýs hjúkrunarheimilis.	Bls. 25 - 26
Skuldir og skuldahlutfall	Skuldahlutfall A og B hluta (skuldir sem hlutfall af rekstrartekjum) nemur 148,6% í árslok 2011, en þetta hlutfall var 179,1% í árslok 2010. Til viðmiðunar skulu sveitarfélög, samkvæmt sveitarstjórnarlögum sem tóku gildi 1. janúar sl., takmarka skuldir A og B hluta við 150% af reglulegum tekjum.	Bls. 20
Innra eftirlit og stjórnsýsla	Samhliða vinnu okkar við endurskoðunina höfum við komið ábendingum á framfæri við stjórnendur og starfsmenn sveitarfélagsins eftir því sem við hefur átt hverju sinni. Við viljum taka fram að stjórnendur hafa almennt brugðist með viðeigandi hætti við ábendingum okkar frá fyrra ári og komið en þó mætti bæta ýmsa þætti til viðbótar. Munum við fylgja ábendingum okkar eftir við endurskoðunarvinnu vegna ársins 2012	Bls. 5 - 6

Endurskoðunin var unnin í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla

Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós

Ábyrgð stjórnenda felst í því að ársreikningurinn sé í samræmi við lög um ársreikning

Framkvæmd endurskoðunarinnar

- Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Samkvæmt þeim ber okkur að fara eftir settum siðareglum og skipuleggja og haga endurskoðuninni þannig að nægjanleg vissa fáiist um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka.
- Ábyrgð okkar felst í því áliti sem við látum í ljós á ársreikningnum á grundvelli endurskoðunarinnar.
- Endurskoðun ársreikningsins felur meðal annars í sér greiningu á hinum ýmsu liðum rekstrarreikningsins, samanburði við fjárhagsáætlun og ársreikning fyrra árs. Við yfirferð efnahagsreikningsins hefur tilvist eigna og eignarhald verið kannað.
- Við endurskoðunina voru gerðar kannanir á bókhaldsgögnum og bókhaldskerfum að því marki sem við töldum nauðsynlegt í tengslum við endurskoðun á ársreikningi sveitarfélagsins. Í því sambandi höfum við með úrtakskönnunum skoðað fylgiskjöl, kannað bókhaldsskráningu og virkni innra eftirlits.
- Við höfum einnig kannað að fylgt hafi verið viðurkenndum reikningsskilaaðferðum við framsetningu ársreikningsins og mat einstakra liða og að hann hafi að geyma þær upplýsingar um rekstur og fjárhagsstöðu sveitarfélagsins sem lög og reglur mæla fyrir um.
- Stjórnendur sveitarfélagsins hafa undirritað sérstakt staðfestingarbréf þess efnis að þeir staðfesta ábyrgð sína á því að framsetning ársreikningsins sé í samræmi við lög um ársreikninga. Sú ábyrgð felur í sér að skipuleggja, innleiða og viðhalda innra eftirliti sem varðar gerð og framsetningu ársreiknings, þannig að hann sé í meginatriðum án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Ábyrgð stjórnenda nær einnig til þess að beitt sé viðeigandi reikningsskilaaðferðum og mati miðað við aðstæður.

Niðurstöður

- Fyrirliggjandi ársreikningur Mosfellsbæjar fyrir árið 2011 er lagður fyrir bæjarstjórn til fyrri umræðu 11. apríl 2012. Munum við árita hann samhliða afgreiðslu og áritun bæjarstjórnar við síðari umræðu fyrirvaralausri áritun, komi ekki fram mikilvægar viðbótarupplýsingar sem geta haft áhrif á álit okkar.

Endurskoðun okkar beinist fyrst og fremst að þeim þáttum þar sem um mesta áhættu er að ræða í rekstri sveitarfélagsins.

Við höfum komið ýmsum ábendingum á framfæri við stjórnendur sveitarfélagsins.

2.2.1. Innra eftirlit og fjárhagskerfi

- Við endurskoðun okkar á ársreikningi 2011 höfum við tekið mið af innra eftirliti og fjárhagskerfi sveitarfélagsins. Með innra eftirliti er m.a. átt við verklagsreglur þar sem kveðið er á um meðferð skjala og ábyrgðar- og verkaskiptingu og hafa að markmiði að tryggja áreiðanlegt bókhald, örugga meðferð og vörslu fjármuna og að ekki hljóti tjón af villum, mistökum eða misnotkun. Endurskoðun okkar beinist fyrst og fremst að þeim þáttum þar sem um mesta áhættu er að ræða í rekstri sveitarfélagsins.
- Endurskoðun okkar felur í sér aðgerðir til staðfestingar á fjárhæðum og öðrum upplýsingum í ársreikningnum. Val endurskoðunaraðgerða byggist á faglegu mati endurskoðandans, þar með talið á þeirri hættu að verulegir annmarkar séu á ársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka. Við áhættumatið er tekið tillit til þess innra eftirlits sem varðar gerð og glögga framsetningu ársreiknings, til þess að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits sveitarfélagsins.

2.2.2. Innra eftirlit og fjárhagskerfi, almennt

- Með innra eftirliti er m.a. átt við verklagsreglur þar sem kveðið er á um meðferð skjala og ábyrgðar- og verkaskiptingu og hafa að markmiði að tryggja áreiðanlegt bókhald, örugga meðferð og vörslu fjármuna og að ekki hljóti tjón af villum, mistökum eða misnotkun.
- Við viljum taka fram að samhlíða vinnu okkar við endurskoðunina höfum við komið ábendingum okkar á framfæri við stjórnendur og starfsmenn sveitarfélagsins eftir því sem við hefur átt hverju sinni. Auk þess komum við jafnan ábendingum til bæjarstjóra í skýrslu þar sem settar eru fram ítarlegri ábendingar varðandi innra eftirlit, fjárhagskerfi og önnur atriði sem tengjast vinnu okkar.

2.2.3. Niðurstöður

- Við yfirferð okkar kom í ljós að tekið hafði verið tillit til ýmissa athugasemda okkar frá fyrra ári og viðeigandi úrbætur verið gerðar og þá eru önnur mál í vinnslu.
- Mikilvægt er að um aðgang starfsfólks að upplýsingakerfum sveitarfélagsins gildi skýrar reglur sem og um notkun þeirra og úthlutun. Við höfum nú þegar komið á framfæri ábendingum okkar um aðgangsmálin og eru stjórnendur sveitarfélagsins að vinna í lagfæringum á þeim. Þá höfum við bent á mikilvægi þess að afstemmingar fjárhagsliða séu unnar með reglubundnum hætti innan ársins.

2. Um endurskoðun ársins 2011

2.3. Stjórnsýsluendurskoðun

Kannað er hvort almenn stjórnsýsla og ákvarðanir séu í samræmi við lög og reglugerðir þar að lútandi

2.3.1 Stjórnsýsluendurskoðun

- Samhliða vinnu við endurskoðun ársreiknings fyrir árið 2011 höfum við kannað hvort almenn stjórnsýsla sveitarfélags og einstakar ákvarðanir af hálfu þess eru í samræmi við reglur um fjármál sveitarfélags, ábyrga fjármálastjórn og upplýsingaskyldu sveitarfélaga, sbr. 3. mgr. 72. gr. sveitarstjórnarlaga nr. 138/2011.
- Var í því sambandi kannað hvort bæjarstjórn hafi fylgt ákvæðum laga, reglna og samþykpta er lúta að stjórnsýslu, svo sem sveitarstjórnarlögum og lögum um tekjustofna sveitarfélaga.

2.3.2 Niðurstöður

- Við viljum taka fram að samhliða stjórnsýsluskoðun okkar höfum við komið ábendingum okkar á framfæri við stjórnendur sveitarfélagsins eftir því sem við hefur átt hverju sinni. Auk þess komum við ábendingum til bæjarstjóra í sérstakri skýrslu þar sem settar eru fram ítarlegri ábendingar varðandi stjórnsýslu og önnur atriði sem tengjast vinnu okkar.
- Við viljum upplýsa bæjarstjórn um atriði sem upp komu við skoðun okkar á árinu 2011.
 - Brugðist hefur verið við ábendingum sem settar voru fram við endurskoðun ársins 2010. Ekki komu fram nýjar athugasemdir við stjórnsýsluendurskoðun 2011.

3. Fjárhagsáætlun og rauntölur

3.1 Rekstrarniðurstaða í samanburði við fjárhagsáætlun

Fjárhagsáætlun ársins 2011 var samþykkt við síðari umræðu í bæjarstjórn þann 22. desember 2010.

Breytingar á áætluninni (viðaukar) voru gerðar með sérstökum samþykktum bæjarstjórnar yfir árið.

Fjárhagsáætlun með viðaukum er birt í ársreikningi til samanburðar við rauntölur.

Rekstrarniðurstaða A hluta samkvæmt endurskoðaðri fjárhagsáætlun fyrir árið 2011 er neikvæð um 40,1 millj. kr. og rekstrarniðurstaða A og B hluta er neikvæð um 59,6 millj. kr. Eftirfarandi töflur eru í þúsundum króna og sýna frávik frá endurskoðaðri fjárhagsáætlun og hlutfallslegan mismun milli rauntalna og áætlunar. Einnig er sýnt frávik frá upphaflegri fjárhagsáætlun

Bent er á mikilvægi vandaðrar fjárhagsáætlunargerðar og eftirlits með þróun raunkostnaðar, en það er eitt áhrifamesta stjórnþæki í rekstri sveitarfélaga.

Rekstur A-hluta					
	Ársreikningur 2011	Endurskoðuð fjárhagsáætlun 2011	Frávik frá endurskoðaðri fjárhagsáætlun	Upphafleg fjárhagsáætlun 2011	Frávik frá upphaflegri fjárhagsáætlun
Rekstrartekjur	5.209.330	5.022.362	3,7%	4.640.914	12,2%
Rekstrargjöld	(4.785.828)	(4.620.565)	(3,6 %)	(4.322.224)	(10,7 %)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(433.912)	(441.881)	(1,8%)	(304.401)	(42,5%)
Tekjuskattur	0	0		0	
Rekstrarniðurstaða	(10.410)	(40.084)		14.289	

Rekstur A og B-hluta					
	Ársreikningur 2011	Endurskoðuð fjárhagsáætlun 2011	Frávik frá endurskoðaðri fjárhagsáætlun	Upphafleg fjárhagsáætlun 2011	Frávik frá upphaflegri fjárhagsáætlun
Rekstrartekjur	5.633.491	5.453.926	3,3 %	5.072.479	11,1 %
Rekstrargjöld	(5.073.935)	(4.923.842)	(3,0%)	(4.624.886)	(9,7%)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(579.615)	(589.657)	(1,7%)	(415.908)	39,4%
Tekjuskattur	(6.484)	0		0	
Rekstrarniðurstaða	(26.543)	(59.573)		31.685	

3. Fjárhagsáætlun og rauntölur

3.2 Fjárfesting í samanburði við fjárfestingaráætlun

Fjárhagsáætlun ársins 2011 var samþykkt við síðari umræðu í bæjarstjórn þann 22. desember 2010.

Breytingar á áætluninni (viðaukar) voru gerðar með sérstökum samþykktum bæjarstjórnar yfir árið.

Fjárhagsáætlun með viðaukum er birt í ársreikningi til samanburðar við rauntölur.

Endurskoðuð fjárfestingaráætlun gerði ráð fyrir 177,5 millj. kr. fjárfestingu í A hluta. Fjárfesting A hluta í varanlegum rekstrarfjármunum nam á árinu 213,8 millj. kr. Fjárfesting í A og B hluta var 390,5 en endurskoðuð fjárfestingaráætlun gerði ráð fyrir 382,0 millj. kr.

Fjárfesting ársins greinist þannig miðað við einstaka flokka eigna samkvæmt skýringu 9 í ársreikningi 2011.

	Fjárfesting ársins	Fjárfestingaráætlun Endurskoðuð	Upphafleg
A hluti			
Fasteignir:			
Grunnskólar.....	12.769	41.000	41.000
Leikskólar.....	47.155	30.000	30.000
Framhaldsskólar.....	43.218	60.000	50.000
Menningastarfsemi.....	0	0	10.000
Íþróttamannvirki.....	25.373	32.500	53.000
Aðrar fasteignir.....	27.856	7.000	0
Fasteignir samtals	156.371	170.500	184.000
Gatnagerð og skipulagsmál:			
Gatnaframkvæmdir.....	129.254	100.000	100.000
Gatnagerðartekjur, endurgreiðslur.	(78.257)	(100.000)	(100.000)
Gatnagerð samtals	50.997	0	0
Aðrar eignir:			
Áhöld og tæki.....	6.430	7.000	0
Aðrar eignir samtals	6.430	7.000	0
A hluti	213.798	177.500	184.000
B hluti			
Framkvæmdir við Vatnsveitu.....	7.532	8.000	4.000
Framkvæmdir við Hitaveitu.....	15.310	15.000	4.000
Framkvæmdir við Fráveitu.....	14.805	15.000	6.000
Framkvæmdir við Hjúkrunarheimili	139.037	166.500	300.000
B hluti	176.684	204.500	314.000
A og B hluti samtals	390.482	382.000	498.000

4. Ársreikningur sveitarfélagsins

4.1. Rekstrarreikningur ársins 2011

Nánari greiningu er að finna á bls. 5 í ársreikningi 2011, sjóðstreymisýfirliti 2011 á bls. 8, auk skýringa nr. 4 til 8 í ársreikningi sem taka til einstakra liða í rekstrarreikningi.

Ýmsar sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, mála-flokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2011.

Rétt er einnig að benda á skýringu 22 í ársreikningi þar sem birt er yfirlit um lykiltölur A hluta sem taka til rekstrar s.l. fimm ára.

Rekstrarreikningur A og B hluta

- Samkvæmt rekstrarreikningi ársins 2011 námu rekstrartekjur A og B hluta 5.633,5 millj. kr. samanborið við 4.642,8 millj. kr. á árinu 2010. Hækkun milli ára nemur því 21,3%.
- Rekstrargjöld A og B hluta, þ.e. laun og launatengd gjöld, annar rekstrarkostnaður og afskriftir námu á árinu 5.073,9 millj. kr. en voru 4.436,8 millj. kr. á árinu 2010. Hækkun frá fyrra ári nemur 14,4%.
- Fjármagnsgjöld umfram fjármunatekjur A og B hluta árið 2011 námu 579,6 millj. kr. en voru 414,7 millj. kr. árið 2010. Skýrist munurinn aðallega af hærri verðbólgu á árinu 2011 en á fyrra ári og nýjum lánum. á árinu 2011.

Rekstrarreikningur A hluta

- Rekstrartekjur A hluta námu 5.209,3 millj. kr. samanborið við 4.251,4 millj. kr. á árinu 2010. Hækkun milli ára nemur alls 22,5%.
- Rekstrargjöld A hluta námu alls 4.785,8 millj. kr. á árinu 2011 en voru 4.172,8 millj. kr. á árinu 2010. Hækkun frá fyrra ári nemur 14,7%.

Rekstur A og B-hluta

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Rekstrartekjur	5.633.491	4.642.798	21,3 %
Rekstrargjöld	(5.073.935)	(4.436.785)	14,4 %
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(579.615)	(414.749)	39,8 %
Tekjuskattur	(6.484)	4.068	
Rekstrarniðurstaða	(26.543)	(204.668)	

Rekstur A-hluta

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Rekstrartekjur	5.209.330	4.251.401	22,5 %
Rekstrargjöld	(4.785.828)	(4.172.762)	14,7 %
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(433.912)	(293.433)	47,9 %
Tekjuskattur	0	461	
Rekstrarniðurstaða	(10.410)	(214.333)	

Nánari greiningu er að finna á bls. 6 í ársreikningi auk skýringa nr. 9 til 13 í ársreikningi sem taka til einstakra eignaliða í efnahagsreikningi.

Ýmsar sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, málaflokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2011.

Eignir A og B hluta

- Heildareignir samkvæmt efnahagsreikningi námu 12.032,9 millj. kr. í árslok 2011 fyrir A og B hluta, samanbórið við 11.672,2 millj. kr. í árslok 2010. Breyting á milli ára er 3,1%
- Varanlegir rekstrarfjármunir námu alls 10.837,1 millj. kr. og aukast um 1,9% milli ára.
- Áhættufjármunir og langtímakröfur námu 293,7 millj. kr. sem er lækkun um 78,6 millj. kr. á milli ára.
- Óinnheimtar skatttekjur námu 428,6 millj. kr. í árslok 2011 samanbórið við 406,2 millj. kr. árið áður og nemur hækkunin 5,5% á milli ára.

Eignir A hluta

- Heildareignir A hluta námu 10.901,8 millj. kr. í árslok 2011 samanbórið við 10.790,0 millj. kr. í árslok 2010 sem er hækkun um 1,0% á milli ára.

Eignir A og B hluta

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Varanlegir rekstrarfjármunir	10.837.050	10.639.976	1,9%
Áhættufjármunir og langtímakröfur	293.656	372.209	(21,1%)
Óinnheimtar tekjur	428.622	406.230	5,5%
Aðrar skammtímakröfur	216.660	237.392	(8,7%)
Handbært fé og verðbréf	256.903	16.422	1.464,4%
Eignir samtals	<u>12.032.891</u>	<u>11.672.229</u>	3,1%

Eignir A hluta

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Varanlegir rekstrarfjármunir	9.234.547	9.148.226	0,9%
Áhættufjármunir og langtímakröfur	739.239	798.804	(7,5%)
Óinnheimtar tekjur	428.622	406.230	5,5%
Aðrar skammtímakröfur	408.917	420.960	(2,9%)
Handbært fé	90.505	15.750	474,6%
Eignir samtals	<u>10.901.830</u>	<u>10.789.970</u>	1,0%

Nánari greiningu er að finna á bls. 7 í ársreikningi auk skýringa nr. 14 til 22 í ársreikningi sem taka til einstakra eiginfjár- og skuldaliða í efnahagsreikningi.

Ýmsar sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, mála-flokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2011.

Skuldir og skuldbindingar A og B hluta

- Heildarskuldir og skuldbindingar samkvæmt efnahagsreikningi námu 8.369,5 millj. kr. í árslok 2011 fyrir A og B hluta, samanborið við 8.075,0 millj. kr. í árslok 2010. Aukning á milli ára er 3,6%.
- Langtímaskuldir námu alls 6.211,1 millj. kr. hjá A og B hluta. Nýjar lántökur á árinu 2011 námu 730,3 millj. kr.
- Skammtímaskuldir námu 1.223,0 millj. kr. í árslok 2011 hjá A og B hluta samanborið við 1.315,0 millj. kr. árið áður og nemur lækkunin alls 7,0% á milli ára.

Eigið fé A og B hluta

- Eigið fé A og B hluta nam 3.663,4 millj. kr. í árslok 2011 og er eiginfjárlutfall sveitarfélagsins 30,4% samanborið við 30,8% í árslok 2010.

Skuldir og skuldbindingar A hluta

- Heildarskuldir og skuldbindingar A hluta námu 7.526,4 millj. kr. í árslok 2011 samanborið við 7.496,9 millj. kr. í árslok sem er hækkun um 0,4% á milli ára.
- Langtímaskuldir námu alls 5.384,7 millj. kr. Nýjar lántökur á árinu 2011 námu alls 430,3 millj. kr.
- Skammtímaskuldir námu 1.206,1 millj. kr. í árslok 2011 hjá A hluta samanborið við 1.272,1 millj. kr. árið áður.

Eigið fé

- Eigið fé A hluta nam 3.375,4 millj. kr. í árslok 2011 og er eiginfjárlutfallið 31,0% samanborið við 30,5% í árslok 2010.

Eigið fé og skuldir A og B hluta

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Eiginfjárreikningar	3.663.423	3.597.242	1,8%
Skuldbindingar	935.375	871.914	7,3 %
Langtímaskuldir	6.211.114	5.888.066	5,5%
Skammtímaskuldir	1.222.979	1.315.007	(7,0%)
Eigið fé og skuldir samtals	<u>12.032.891</u>	<u>11.672.229</u>	3,1%
Skuldbindingar utan efnahagsreiknings	0	0	

Eigið fé og skuldir A hluta

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Eiginfjárreikningar	3.375.414	3.293.100	2,5%
Lífeyrisskuldbinding	935.375	871.914	7,3 %
Langtímaskuldir	5.384.907	5.352.896	0,6 %
Skammtímaskuldir	1.206.134	1.272.060	(5,2%)
Eigið fé og skuldir samtals	<u>10.901.830</u>	<u>10.789.970</u>	1,0%
Skuldbindingar utan efnahagsreiknings	0	0	

Ýmsar sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, málaflokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2011.

Sjóðstreymisyfirlit A og B hluta

- Samkvæmt sjóðstreymisyfirliti 2011 nam veltufé frá rekstri A og B hluta 676,6 millj. kr. samanbórið við 182,4 millj. kr. á árinu 2010, sem er aukning um 494,2 millj. kr. Að teknu tilliti til breytinga á rekstrartengdum eignum og skuldum nam handbært fé frá rekstri A og B hluta um 698,6 millj. kr. samanbórið við handbært fé frá rekstri 118,9 millj. kr. á árinu 2010, sem er aukning um 579,7 millj. kr.
- Fjárfesting umfram sölu eigna á árinu í A og B hluta nam samtals 376,6 millj. kr. samanbórið við 560,6 millj. kr. á árinu 2010.
- Fjármögnunarahreyfingar ársins fyrir A og B hluta sýna að afborganir umfram lántöku nam 81,6 millj. kr. á árinu 2011.
- Handbært fé hækkaði um 240,5 millj. kr. á árinu og nam það 256,9 millj. kr. í árslok 2011.

Sjóðstreymisyfirlit A hluta

- Samkvæmt sjóðstreymisyfirliti 2011 nam veltufé frá rekstri A hluta 564,9 millj. kr. á árinu 2011 samanbórið við 86,1 millj. kr. á árinu 2010. Að teknu tilliti til breytinga á rekstrartengdum eignum og skuldum nam handbært fé frá rekstri A hluta um 582,8 millj. kr. samanbórið við handbært fé frá rekstri að fjárhæð 44,6 millj. kr. Aukningin nemur 538,2 millj. kr. milli ára.
- Fjárfesting umfram sölu eigna á árinu í A hluta nam samtals 187,7 millj. kr.
- Fjármögnunarahreyfingar ársins fyrir A hluta sýna að útborganir umfram innborganir voru 320,3 millj. kr. á árinu 2011, sem þýðir að afborganir á árinu voru hærri en lántökur ársins.

Sjóðstreymisyfirlit A og B-hluta

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010
Veltufé frá rekstri	676.588	182.431
Breytingar á rekstrart. eignum og skuldum	22.004	(63.575)
Handbært fé frá rekstri	698.592	118.856
Fjárfestingarhreyfingar	(376.561)	(560.599)
Fjármögnunarahreyfingar	(81.552)	453.522
Breyting á handbæru fé	240.479	11.779

Sjóðstreymisyfirlit A-hluta

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010
Veltufé frá rekstri	564.894	86.144
Breytingar á rekstrart. eignum og skuldum	17.900	(41.587)
Handbært fé frá rekstri	582.794	44.557
Fjárfestingarhreyfingar	(187.706)	(420.990)
Fjármögnunarahreyfingar	(320.335)	387.860
Breyting á handbæru fé	74.753	11.427

Sveitarstjórnarlög

nr. 138/2011

Lög um bókhald

nr. 145/1994

Lög um ársreikninga

nr. 3/2006

Reglugerð nr. 944/2000

Almennt um reikningsskilaaðferðir

- Við höfum kannað að fylgt hafi verið viðurkenndum reikningsskilaaðferðum við framsetningu ársreikningsins og mat einstakra liða og að hann hafi að geyma þær upplýsingar um rekstur og fjárhagsstöðu sveitarfélagsins sem lög og reglur mæla fyrir um.
- Í reglugerð nr. 944/2000, um bókhald og ársreikninga sveitarfélaga, sem tók gildi hinn 1. janúar 2001, eru ákvæði um reikningsskil sveitarfélaga. Þar er gert ráð fyrir að sveitarfélög hagi bókhaldi sínu og reikningsskilum í samræmi við ákvæði laga um bókhald nr. 145/1994 og lögum um ársreikninga að svo miklu leyti sem sveitarstjórnarlög mæla ekki fyrir á annan veg eða reglugerðir settar á grundvelli þeirra. Ársreikningar sveitarfélaga byggja á almennum reikningsskilaaðferðum.
- Ársreikningur Mosfellsbæjar fyrir árið 2011 byggir í meginatriðum á sömu reikningsskilaaðferðum og árið áður í samræmi við framangreind lög og reglur, en birtar eru viðbótarupplýsingar í skýringum í samræmi við ákvæði nýrra sveitarstjórnarlaga.

Nánari greiningu er að finna á bls. 6 í ársreikningi auk skýringa nr. 9 til 12 í ársreikningi sem taka til fastafjármuna í efnahagsreikningi.

5.2.1 Varanlegir rekstrarfjármunir

- Varanlegir rekstrarfjármunir fyrir A og B hluta námu um 10.837,1 millj. kr. í árslok 2011 eða um 97,4% af heildareignum sveitarfélagsins.
- Verk í vinnslu í árslok 2011 sem færð eru meðal gatnamannvirkja námu 461,5 millj. kr. og er aðallega um að ræða hverfi í uppbyggingu. Ekki er byrjað að afskrifa eignirnar þar sem hverfin eru ekki fullbúin. Það er mikilvægt að stjórnendur fari yfir stöðu verka í vinnslu með reglubundnum hætti, m.a. í tengslum við ársuppgjör og leggi mat á hvenær hverfi teljist tilbúin og færast þá inn í fyrningarskýrslu. Einnig þarf á hverjum tíma að leggja mat á hvort um niðurfærslupörf kunni að vera á einstökum eignum meðal verka í vinnslu m.a. vegna þess að vafi kann að leika á framvindu eða lokum framkvæmda.
- Leigðar eignir eru fasteignir og önnur mannvirki sem sveitarfélagið leigir til sín samkvæmt leigusamningum sem eru að lágmarki til þriggja ára og ekki uppsegjanlegir af hálfu sveitarfélagsins innan árs á upphafsdegi leigusamnings.
- Lóðir og lendur eru færðar á gangvirði eða núvirði framtíðarleigutekna samkvæmt fyrirliggjandi leigusamningum sé það lægra. Lóðir og lendur eru endurmetnar á hverjum reikningsskiladegi og endurmat er fært á eiginfjárreikning. Lóðir og lendur sem sveitarfélagið hefur leigutekjur af eru ekki afskrifaðar.

5.2.2 Stofnframlög og eignarhlutir í félögum

- Stofnframlög og eignarhlutir A og B hluta í félögum nema alls 207,5 millj. kr. í árslok samkvæmt efnahagsreikningi 2011 sem er aukning um 2,1 frá fyrra ári. Aukning er vegna fjárfestingar í Heilsuvín Mosfellsbæjar.
- Stærstu eignarhlutar eru í Lánasjóði sveitarfélaga ohf. að fjárhæð 131,9 millj. kr. og Strætó bs. að fjárhæð 30,2 millj. kr. Við endurskoðun okkar höfum við yfirfarið mat stjórnenda á raunvirði eignarhluta í félögum og gerum ekki athugasemdir við það.
- Almennt teljum við að rétt væri að íhuga reglur um heimildir stjórna byggðasamlaga til að skuldbinda með lántöku viðkomandi sveitarfélög jafnvel til að fjármagna tap á rekstri. Við teljum að æskilegt væri við gerð fjárhagsáætlana og ársreiknings að fara yfir meðhöndlun framlaga til samstarfsverkefna til að skilgreina betur hvort umrædd framlög séu vegna reksturs eða hvort um eignfærð stofnframlög er að ræða.

5.2.3 Langtímakröfur

- Langtímakröfur A og B hluta námu alls 36,7 millj. kr. í árslok 2011, en námu 110,8 millj. kr. í árslok 2010. Að stærstu leyti er um að ræða kröfu vegna leigu á fasteign.

Nánari greiningu er að finna í skýringum nr. 4 og 13 í ársreikningi sem taka til skatttekna í rekstrarreikningi og veltufjármuna í efnahagsreikningi.

5.3.1 Óinnheimtar skatttekjur

- Útsvar, fasteignaskattur og lóðaleiga í rekstrarreikningi ársins 2011 nam 3.493,9 millj. kr. samanborið við 3.121,0 millj. kr. árið 2010. Það svarar til hækkunar sem nemur um 11,9% á milli ára.
- Samkvæmt efnahagsreikningi námu óinnheimtar skatttekjur um 428,6 millj. kr. í árslok 2011 samanborið við 406,2 millj. kr. í árslok 2010. Óbein niðurfærsla óinnheimtra skatttekna nam 437,1 millj. kr. í árslok 2011 en í árslok 2010 um 404,7 millj. kr. og hækkar því niðurfærslan um 32,4 millj. kr. milli ára. Hækkun niðurfærslu er færð til lækkunar á skatttekjum og vaxtatekjum í rekstrarreikningi.
- Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður mótreikningur sem mæta á þeim kröfum sem kunna að tapast og er hann dreginn frá óinnheimtum skatttekjum í árslok í efnahagsreikningi. Nemur hlutfall afskriftareiknings skatttekna nú um 61,1% af óinnheimtum skatttekjum samanborið við 61,4% í árslok 2010.

5.3.2 Aðrar skammtímakröfur

- Samkvæmt efnahagsreikningi námu aðrar skammtímakröfur A og B hluta 195,2 millj. kr. í árslok 2011 samanborið við 217,5 millj. kr. í árslok 2010.
- Óbein niðurfærsla viðskiptakrafna nam 15,1 millj. kr. í árslok 2011 en nam 14,5 millj. kr. í árslok 2010.
- Eins og fram kom hér að framan er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður mótreikningur sem mæta á þeim kröfum sem kunna að tapast og er hann dreginn frá skammtímakröfum í árslok í efnahagsreikningi.

5. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir

5.4. Skuldir og skuldbindingar

Nánari greiningu er að finna á bls. 7 í ársreikningi auk skýringa nr. 15 til 18 í ársreikningi sem taka til einstakra skuldaliða í efnahagsreikningi.

5.4.1 Lífeyrisskuldbinding

- Á sveitarfélaginu hvílir skuldbinding vegna lífeyrisréttinda starfsmanna sveitarfélagsins. Lífeyrisskuldbindingin nam 930,3 millj. kr. í árslok 2011 og nemur nettó hækkun skuldbindingarinnar á árinu 63,5 millj. kr. sbr. skýringu 15 í ársreikningi 2011.

5.4.2 Skuldir við lánastofnanir

- Skuldir A og B hluta við lánastofnanir nema samtals 6.545,1 millj. kr. og skiptast í langtímalán að fjárhæð 5.937,4 millj. kr. og næsta árs afborganir langtímalána að fjárhæð 607,7 millj. kr.
- Öll langtímalán sveitarfélagsins eru í íslenskum krónum. Framangreindar skuldir eru færðar í efnahagsreikning í árslok eins og lánskjör segja til um.
- Langtímaskuldir A og B hluta sveitarfélagsins í hlutfalli við veltufé frá rekstri samkvæmt sjóðstreymi mælt í árum er 10 ár. Það hlutfall gefur til kynna að miðað við óbreyttan rekstur tæki það 10 ár að greiða upp allar langtímaskuldir sveitarfélagsins. Samsvarandi hlutfall fyrir A hluta er einnig 10 ár.
- Framangreint hlutfall hefur lækkað milli áranna 2011 og 2010 vegna hærri veltufjár frá rekstri.

5.4.3 Leiguskuldir

- Leiguskuldir vegna húsaleigusamninga eru færðar í efnahagsreikning að fjárhæð 300,1 millj. kr. og skiptast í langtímaluta að fjárhæð 273,7 millj. kr. og skammtímaluta að fjárhæð 26,4 millj. kr.

5.4.4 Aðrar skammtímaskuldir

- Samkvæmt efnahagsreikningi námu aðrar skammtímaskuldir A og B hluta 588,9 millj. kr. í árslok 2011 samanborið við 546,8 millj. kr. í árslok 2010.

Nánari greiningu er að finna á bls. 7 í ársreikningi auk skýringa nr. 15 til 18 í ársreikningi sem taka til einstakra skuldaliða í efnahagsreikningi.

5.4.5 Skuldbindingar utan efnahagsreiknings

- Skýring nr. 21 fjallar um skuldbindingar utan efnahags.
- Skuldbindingar utan efnahagsreiknings eru m.a. vegna samninga við íþróttafélög í bænum um fjárframlög á árunum 2012 til 2014 sbr. skýringu 21 í ársreikningi 2011.
- Þá er sveitarfélagið þátttakandi í þremur byggðasamlögum ásamt öðrum sveitarfélögum á höfuðborgarsvæðinu og ber þar hlutfallslega ábyrgð miðað við íbúafjölda.
- Þá hefur sveitarfélagið gert samninga við einkahlutafélög um uppbyggingu íbúða / sérbýla í landi Leirvogstungu og Helgafells. Samningur um uppbyggingu í landi Leirvogstungu tekur til um 414 íbúða og samningum um uppbyggingu í landi Helgafells tekur til um 1.020 íbúða.
- Þá tekur samningur um uppbyggingu í landi Leirvogstungumela til uppbyggingu 22 athafnalóða.
- Mosfellsbær fer með skyldur gagnvart svæðunum sem felast m.a. í því að annast svæðisskipulag, aðalskipulag, deiliskipulag, veitingu byggingarleyfa, byggingareftirlit og vinnu að sameiginlegum velferðarmálum fyrir væntanlega íbúa svæðanna í samræmi við lög og reglur.
- Sveitarfélagið er sjálfskuldarábyrgð vegna láns að fjárhæð 246 millj.kr. sem Helgafellsbyggingar ehf. tóku á árinu 2009 til uppgreiðslu á þremur víxlum að fjárhæð 240 millj.kr. sem tryggðir voru með seljendaábyrgð Mosfellsbæjar. Sjálfskuldarábyrgðin nær einungis til höfuðstóls lánsins en ekki áfallinna vaxta og kostnaðar. Á móti hefur sveitarfélagið tekið tryggingu í formi veða í tilteknum lóðaréttindum og fasteign í Helgafellshverfi. Gert er ráð fyrir að verðmæti veðanna standi fyllilega undir sjálfskuldarábyrgð sveitarfélagsins að teknu tilliti til álagðra gatnagerðargjalda lóðanna og áætlaðs mats fasteignarinnar. Lánið til Helgafellsbygginga ehf. féll í gjalddaga þann 1.september 2011 og hefur lánveitandinn ekki gert ábyrgð Mosfellsbæjar gildandi.

5.4.5 Skuldbindingar utan efnahagsreiknings – frh.

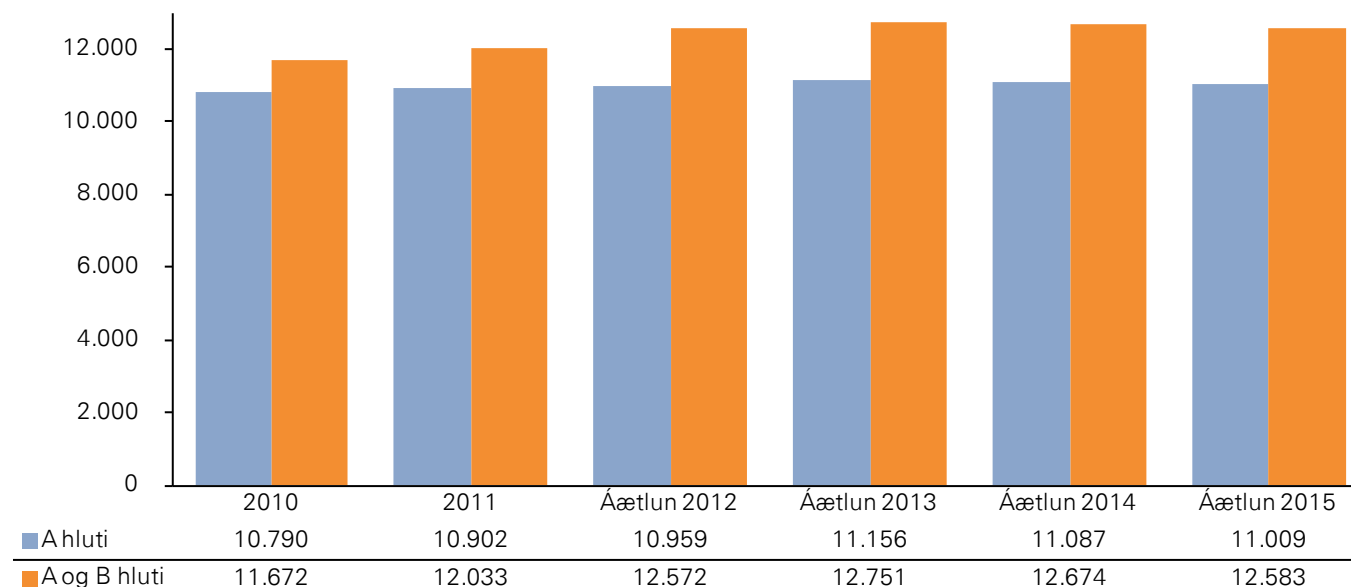
- Mosfellsbær og Eir hjúkrunarheimili gerðu á árinu 2006 með sér þjónustusamning þar sem Eir tók að sér að reisa í Mosfellsbæ öryggisíbúðir og þjónustumiðstöð og annast félagslega heimaþjónustu um íbúa íbúðanna og aðra íbúa í Mosfellsbæ.
- Mosfellsbær áformar í samvinnu við ríkið að byggja nýjan framhaldsskóla í Mosfellsbæ. Gert er ráð fyrir að heildarkostnaður verði ekki meiri en sem nemur 1.500 millj. kr. á og þar af greiðir Mosfellsbær 40%, eða 600 millj. kr. Greiðslurnar dreifast á árin 2010 til og með 2014.
- Mosfellsbær hefur gert samninga við félag um lóð fyrir einkasjúkrahúss. Annars vegar er um að ræða lóðaleigusamning. Hinsvegar er um að ræða verðtryggðan kaupréttarsamning sem veitir félaginu heimild til að kaupa lóðina fyrir 350 millj. kr. þegar framtíð verkefnisins er tryggð. Kaupverðið greiðist með forgangshlutafé í félaginu sem það kaupir svo aftur af Mosfellsbæ samhliða arðgreiðslum.

6.1 Heildareignir

Heildareignir A hluta nema samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 10.901,8 millj. kr., en A og B hluta 12.032,9 millj. kr.

Eftirfarandi stöplarit sýnir yfirlit um heildareignir í millj. kr. fyrir A hluta annars vegar og A og B hluta hins vegar. Árin 2010 til 2011 eru heildareignir tilgreindar samkvæmt ársreikningum, en árin 2012 til 2015 eru birtar í samræmi við áætlaða breytingu heildareigna í fjárhagsáætlun 2012 og þriggja ára áætlun vegna 2013 til 2015. Rétt er að taka fram að þriggja ára áætlun sveitarfélagsins er á föstu verðlagi.

Heildareignir í millj. kr.

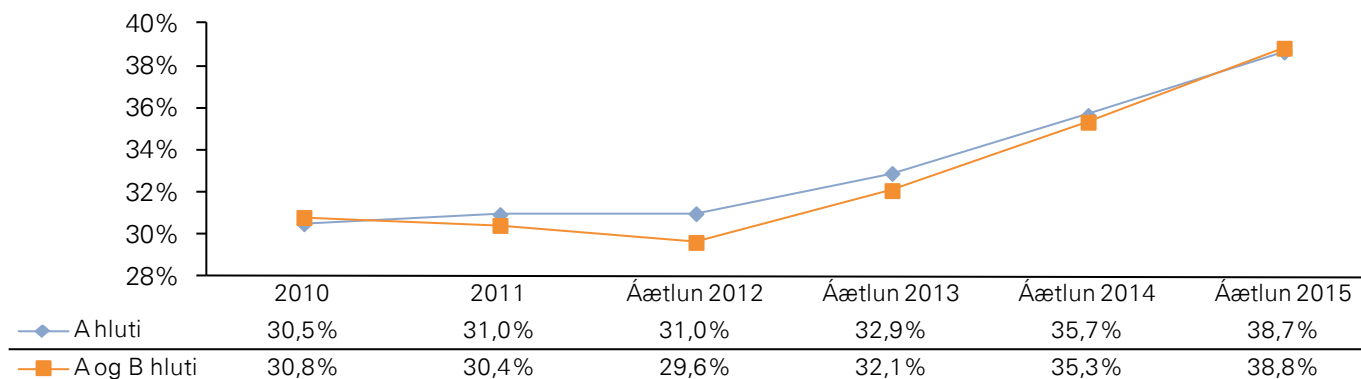

6.2 Eiginfjárlutfall

Eigið fé A hluta nemur samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 3.375,4 millj. kr. eða 31,0% af heildareignum A hluta. Heildar eigið fé A og B hluta er 3.663,4 millj. kr., eða 30,4% af heildareignum samkvæmt efnahagsreikningi. Eigið fé A hluta eykst á árinu um 82.315 millj. kr. og eigið fé A og B hluta hækkar um 66.182 millj. kr. sbr. skýringu 14 í ársreikningi 2011. Eiginfjárstaða sveitarfélagsins samkvæmt efnahagsreikningi í árslok er því traust.

Eftirfarandi línurit sýnir eiginfjárlutfall A hluta annars vegar og A og B hluta hins vegar. Árin 2010 til 2011 eru sýnd samkvæmt ársreikningum viðkomandi ára, en árin 2012 til 2015 samkvæmt áætlaðri breytingu á eiginfjárlutfalli í fjárhagsáætlun 2011 og þriggja ára áætlun 2013 til 2015.

Eiginfjárlutfall

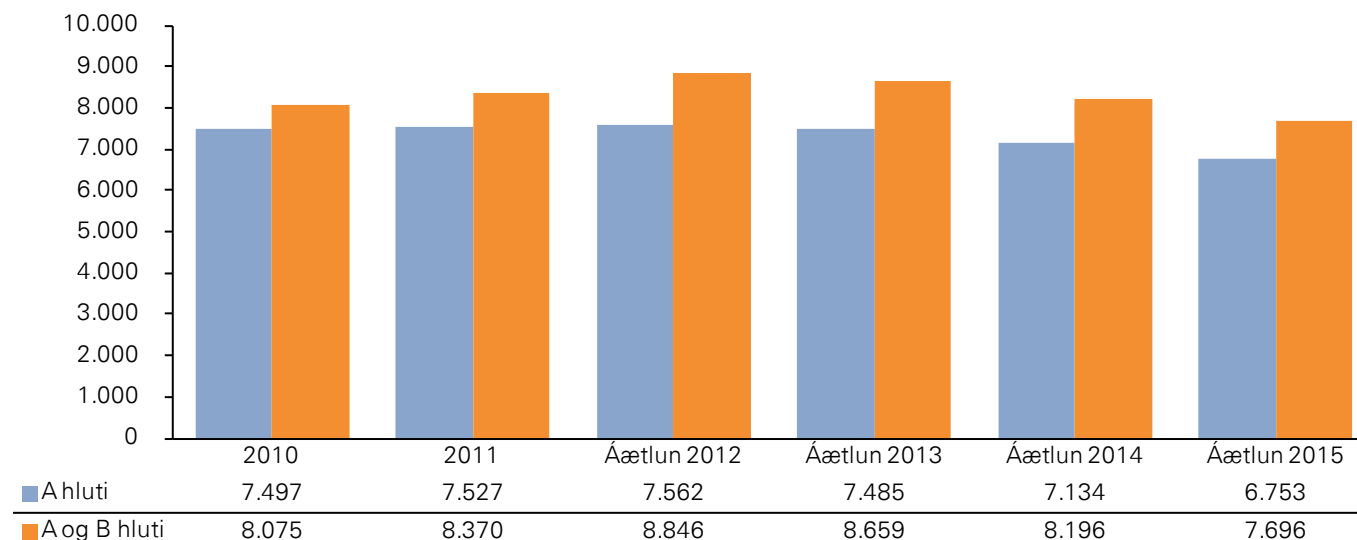
6. Fjárhagstaða í árslok og þróun

6.3 Skuldir og skuldbindingar

Skuldir og skuldbindingar A hluta nema samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 7.526,4 millj. kr., en A og B hluta 8.369,5 millj. kr. Heildarskuldir og skuldbindingar sveitarfélagsins hafa á árinu 2011 hækkað um 294,5 millj. kr.

Eftirfarandi stöplarit sýnir yfirlit um heildarskuldir og skuldbindingar í millj. kr. fyrir A hluta annars vegar og samantekinn A og B hluta hins vegar. Árin 2010 til 2011 eru birt í samræmi við ársreikninga viðkomandi ára, en 2012 til 2015 í samræmi við áætlaða breytingu á heildarskuldum og skuldbindingum í fjárhagsáætlun 2012 og þriggja ára áætlun vegna 2013 til 2015.

Skuldir og skuldbindingar í millj. kr.

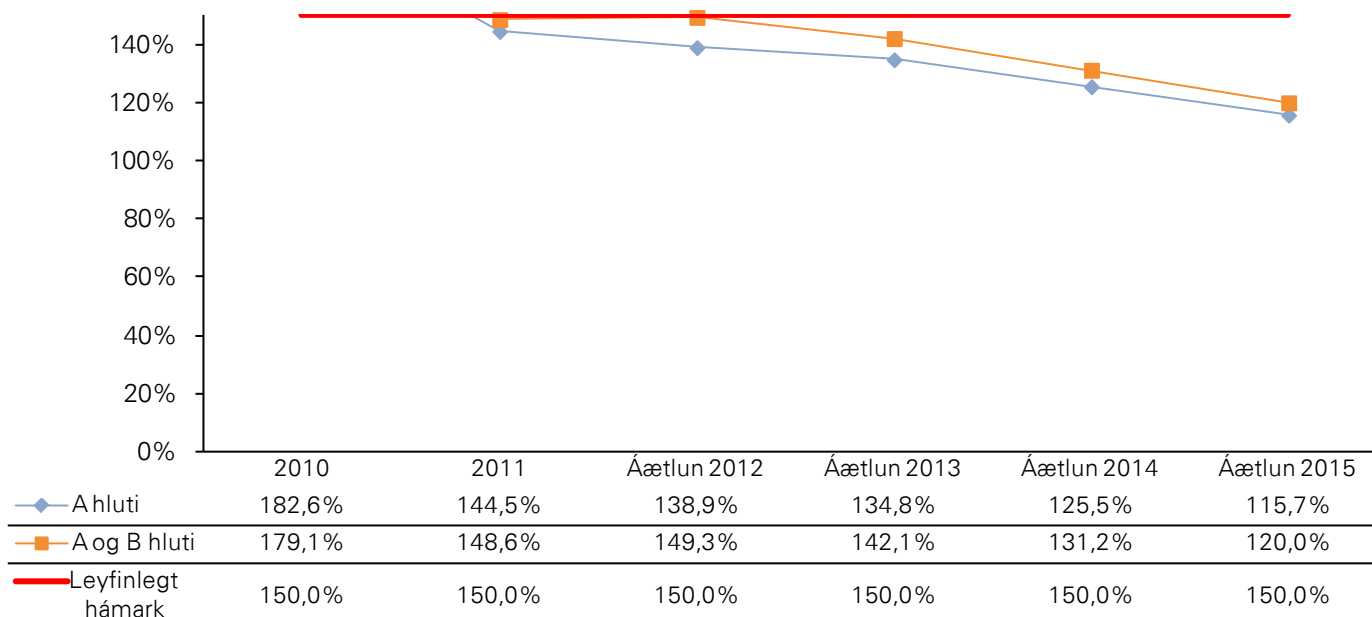

Samkvæmt sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011 sem tóku gildi í ársbyrjun 2012 ber sveitarstjórn að sjá til þess að rekstri, fjárfestingum og ráðstöfun eigna og sjóða sé þannig hagað á hverjum tíma að sveitarfélagið muni til framtíðar geta sinnt skyldubundnum verkefnum sínum (64. gr.). Framangreindri skyldu skulu sveitarstjórnir m.a. fullnægja með því að heildarskuldir og skuldbindingar A og B hluta séu ekki hærri en sem nemur 150% af reglulegum tekjum. Þess ber að geta að samkvæmt ákvæðum sveitarstjórnarlaga skal ráðherra skilgreina í reglugerð nánar þau viðmið sem lögð verða til grundvallar þessum útreikningum. Reglugerðin hefur ekki verið sett.

Skuldahlutfall A og B hluta Mosfellsbæjar samkvæmt ársreikningi er 148,6% í árslok 2011.

Eftirfarandi línurit sýnir yfirlit um þróun skuldahlutfalls fyrir A hluta annars vegar og samantekinn A og B hluta hins vegar. Árin 2010 og 2011 eru skuldir miðaðar við ársreikninga viðkomandi ára, en 2012 til 2015 í samræmi við áætlaða breytingu á heildarskuldum og skuldbindingum í fjárhagsáætlun 2012 og þriggja ára áætlun vegna 2013 til 2015. Við útreikning á hlutfallinu er miðað við rekstrartekjur samkvæmt sömu ársreikningum og áætlunum.

Skuldahlutfall

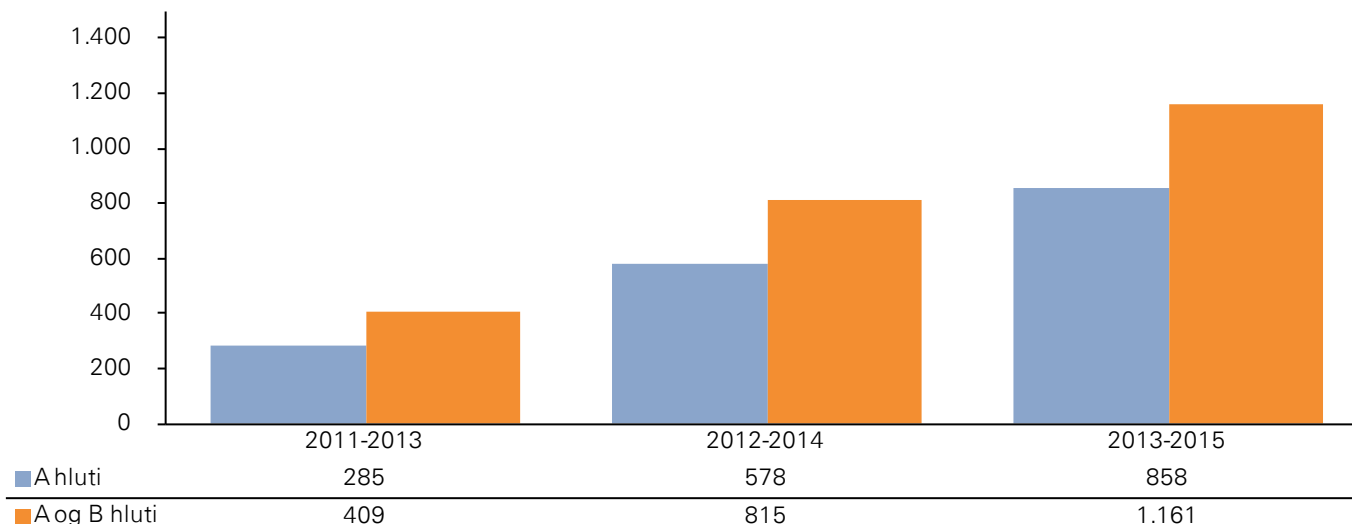

Samkvæmt sveitarstjórnarlögum nr. 138/2011 sem tóku gildi í ársbyrjun 2012 ber sveitarstjórn að sjá til þess að rekstri, fjárfestingum og ráðstöfun eigna og sjóða sé þannig hagað á hverjum tíma að sveitarfélagið muni til framtíðar geta sinnt skyldubundnum verkefnum sínum (64. gr.). Framangreindri skyldu skulu sveitarstjórnir m.a. fullnægja með því að samanlögð heildarútgjöld til rekstrar vegna A og B hluta séu á hverju þriggja ára tímabili ekki hærri en nemur samanlögðum reglulegum tekjum. Gildir ákvæðið frá og með reikningsárinu 2011 og teljast því eldri reikningsár ekki með við afmörkun á þriggja ára tímabilinu.

Eins og sjá má á stöplaritinu er gert ráð fyrir að rekstrarjöfnuður Mosfellsbæjar sé jákvæður á komandi árum. Þess ber að geta að samkvæmt ákvæðum sveitarstjórnarlaga skal ráðherra skilgreina í reglugerð nánar þau viðmið sem lögð verða til grundvallar þessum útreikningum. Reglugerðin hefur ekki verið sett.

Eftirfarandi stöplarit sýnir yfirlit um þróun rekstrarjafnaðar fyrir A hluta annars vegar og samantekinn A og B hluta hins vegar. Árið 2011 er rekstrarniðurstaða miðuð við ársreikning viðkomandi árs, en 2012 til 2015 í samræmi við áætlaðar rekstrarniðurstöðu í fjárhagsáætlun 2012 og þriggja ára áætlun vegna 2013 til 2015.

Rekstrarjöfnuður á þriggja ára tímabili, í millj. kr.

Til A hluta sveitarfélagsins teljast Aðalsjóður, Eignasjóður, Fasteignafélagið Lækjarhlíð ehf. og Þjónustumiðstöð.

Ýmsar sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, málaflokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2011.

7.1.1 Aðalsjóður

- Hlutverk Aðalsjóðs er umsjón með hefðbundinni starfsemi sveitarfélags er lýtur fyrst og fremst að lögbundnum verkefnum þess og heyrir beint undir sveitarstjórn. Starfsemi Aðalsjóðs er að mestu leyti fjármögnuð af skatttekjum.
- Rekstrarniðurstaða Aðalsjóðs var jákvæð um 655,1 millj. kr. samkvæmt rekstrarreikningi 2011. Eigið fé í árlök nemur alls 4.633,9 millj. kr. Veltufé frá rekstri nemur á árinu 491,1 millj. kr. samkvæmt sjóðstreymisýfirliti, en handbært fé frá rekstri nemur 492,3 millj. kr.
- Nánar tilgreint var rekstrarniðurstaða Aðalsjóðs fyrir fjármunatekjur og fjármagnsgjöld jákvæð um 132,3 millj. kr. og fjármunatekjur umfram fjármagnsgjöld námu 522,8 millj. kr. Afkoman er því jákvæð um samtals 655,1 millj. kr. eins og að framan greinir.

7.1.2 Eignasjóður

- Rekstur Eignasjóðs Mosfellsbæjar hófst í ársbyrjun 2002 þegar reikningsskilaaðferðum sveitarfélaga var breytt. Áhaldahús var frá þessum tíma nefnt Þjónustumiðstöð en rekstri haldið áfram með svipuðum hætti og áður.
- Rekstrarniðurstaða Eignasjóðs var neikvæð um 611,2 millj. kr. samkvæmt rekstrarreikningi 2011. Eigið fé í árlök 2011 var neikvætt um 1.114,4 millj. kr. samkvæmt efnahagsreikningi. Handbært fé frá rekstri nam 35,4 millj. kr.
- Meginhlutverk Eignasjóðs er að veita einstökum sviðum í rekstri sveitarfélagsins þjónustu gegn leigu sem endurspeglar raunkostnað þar sem rekstrarkostnaði og stofnkostnaði einstakra eigna er dreift á endingartíma þeirra.
- Að okkar mati þarf að leggja mat á hvort leigufjárhæðir endurspegli raunkostnað við rekstur eignanna. Fara þarf yfir þá samninga sem eru fyrir hendi og kanna hvort einhverjar breytingar hafi orðið á forsendum þeirra eins og t.d. viðbyggingar, endurbætur, úrelding, fjármagnskostnaður o.fl.

Til A hluta sveitarfélagsins teljast Aðalsjóður, Eignasjóður, Fasteignafélagið Lækjarhlíð ehf. og Þjónustumiðstöð.

Ýmsar sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, málaflokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2011.

7.1.3 Fasteignafélagið Lækjarhlíð ehf.

- Sveitarfélagið stofnaði á árinu 2005 Fasteignafélagið Lækjarhlíð ehf. í jafnri eignaraðild með öðrum aðila. Vegna rekstrarerfiðleika samstarfsaðila keypti félagið sjálft eignarhluta samstarfsaðila þann 30. október 2008 og eignaðist með því helming af eigin hlutafé.
- Rekstrarniðurstaða Lækjarhlíðar er neikvæð um 34,4 millj. kr. Eigið fé samkvæmt efnahagsreikningi í árslok 2011 er neikvætt um 38,8 millj. kr. Handbært fé frá rekstri nam 70,4 millj. kr.

7.1.4 Þjónustumiðstöð

- Meginhlutverk Þjónustumiðstöðvar er að veita einstökum sviðum í rekstri sveitarfélagsins þjónustu gegn endurgjaldi sem endurspeglar raunkostnað.
- Rekstrarniðurstaða Þjónustumiðstöðvar var neikvæð um 19,9 millj. kr. samkvæmt rekstrarreikningi. Eigið fé í árslok 2011 er neikvætt um 105,1 millj. kr. Handbært fé til rekstrar nam 15,2 millj. kr.
- Eins og áður hefur komið fram í endurskoðunarskýrslum okkar teljum við að sveitarfélagið standi almennt vel að eignarekstri sínum, s.s. varðandi fyrirbyggjandi og vel skipulagt viðhald eigna. Við teljum þó rétt að huga að aukinni samhæfingu og endurskipulagningu á rekstri Eignasjóðs og Þjónustumiðstöðvar.

Til B hluta teljast fjárhagslega sjálfstæð fyrirtæki sem að hálfu eða meirihluta eru í eigu sveitarfélagsins, en rekstur þessara fyrirtækja er fjármagnaður með þjónustutekjum.

Fyrirtæki sem falla undir B hluta starfsemi sveitarfélagsins eru Hitaveita, Vatnsveita, Fráveita, Félagslegar íbúðir, Hjúkrunarheimili og Félagsheimilið Hlégarður.

Ýmsar sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, málaflokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2011.

7.2.2 Vatnsveita

- Rekstrarniðurstaða Vatnsveitu var jákvæð um 31,2 millj. kr. samkvæmt rekstrarreikningi 2011. Eigið fé í árslok var jákvætt um 344,5 millj. kr. Handbært fé frá rekstri nam alls 55,8 millj. kr.

7.2.1 Hitaveita

- Rekstrarniðurstaða Hitaveitu var jákvæð um 25,9 millj. kr. samkvæmt rekstrarreikningi 2011. Eigið fé í árslok nam 336,1 millj. kr. Handbært fé frá rekstri nam alls 48,5 millj. kr.

7.2.3 Fráveita

- Rekstrarniðurstaða Fráveitu var neikvæð um 9,9 millj. kr. samkvæmt rekstrarreikningi 2011. Eigið fé í árslok var neikvætt um 120,5 millj. kr. Handbært fé frá rekstri nam alls 44,5 millj. kr.

Vatnsveita

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Rekstrartekjur	131.697	132.141	(0,3 %)
Rekstrargjöld	(100.488)	(102.823)	(2,3 %)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	0	900	
Rekstrarniðurstaða	<u>31.209</u>	<u>30.218</u>	

Hitaveita

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Rekstrartekjur	258.681	219.160	18,0%
Rekstrargjöld	(216.450)	(191.088)	13,3%
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(9.812)	(12.971)	
Tekjuskattur	(6.484)	0	
Rekstrarniðurstaða	<u>25.935</u>	<u>15.101</u>	

Fráveita

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Rekstrartekjur	124.754	123.272	1,2%
Rekstrargjöld	(71.776)	(59.601)	20,4%
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(62.832)	(46.479)	
Rekstrarniðurstaða	<u>(9.854)</u>	<u>17.192</u>	

Til B hluta teljast fjárhagslega sjálfstæð fyrirtæki sem að hálfu eða meirihluta eru í eigu sveitarfélagsins, en rekstur þessara fyrirtækja er fjármagnaður með þjónustutekjum.

Fyrirtæki sem falla undir B hluta starfsemi sveitarfélagsins eru Hitaveita, Vatnsveita, Fráveita, Félagslegar íbúðir, Hjúkrunarheimili og Félagsheimilið Hlégarður.

Ýmsar sundurliðanir á fyrirtæki og stofnanir sveitarfélagsins, málaflokka, deildir o.fl. er að finna í sérstakri sundurliðunarbók með ársreikningi 2011.

7.2.4 Félagslegar íbúðir

- Rekstrarniðurstaða Félagslegra íbúða var neikvæð um 10,5 millj. kr. samkvæmt rekstrarreikningi 2011. Eigið fé í árslok var neikvætt um 146,2 millj. kr. Handbært fé frá rekstri nam alls 12,0 millj. kr.

7.2.5 Hjúkrunarheimili

- Áfallinn byggingarkostnaður hjúkrunarheimilis nam 139,0 millj. í árslok.

7.2.6 Félagsheimilið Hlégarður

- Rekstrarniðurstaða Hlégarðs var neikvæð um 13,6 millj. kr. samkvæmt rekstrarreikningi 2011. Eigið fé í árslok var neikvætt um 125,9 millj. kr. Handbært fé til rekstrar nam alls 8,4 millj. kr.

7.2.7 Almennt

- Almennt gildir það ef rekstur B hluta stofnana er neikvæður og fyrirséð er að ekki verði viðsnúningur í rekstri þeirra þurfa að koma til framlög frá A hluta sem taka verður af skatttekjum. Þau framlög eru þá gjaldfærð í Aðalsjóði og tekjufærð í viðkomandi undirfyrirtækjum.
- Handbært fé frá rekstri þarf að standa undir fjárfestingu og afborgunum lána til lengri tíma litið. Skammtímakröfur A hluta á hendur B hluta námu 229,9 millj. kr. í árslok 2011 samanbórið við 225,7 millj. kr. í árslok 2010.

Félagslegt íbúðarhúsnæði

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Rekstrartekjur	31.090	29.893	4,0%
Rekstrargjöld	(19.711)	(19.540)	0,9%
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(21.903)	(12.361)	
Rekstrarniðurstaða	<u>(10.524)</u>	<u>(2.008)</u>	

Hlégarður

	Ársreikningur 2011	Ársreikningur 2010	Breyting milli ára
Rekstrartekjur	3.259	4.770	(31,7%)
Rekstrargjöld	(5.002)	(5.204)	(3,9%)
Fjármunatekjur og (fjármagnsgjöld)	(11.814)	(11.062)	
Rekstrarniðurstaða	<u>(13.557)</u>	<u>(11.496)</u>	

Æskilegt að upphafleg fjárhagsáætlun taki sem minnstum breytingum innan rekstrarárs þannig að hún haldi gildi sínu sem stjórnþæki í rekstri.

Mikilvægt er að fylgja fjárhagsáætlunum sveitarfélagsins grannt eftir.

- Fjárhagsáætlanir sveitarfélaga eru eitt mikilvægasta stjórnþæki þeirra. Samkvæmt sveitastjórnarlögum tekur áætlanagerðin til næsta árs áætlunar annars vegar og þriggja ára áætlunar hins vegar og er því horft a.m.k. fjögur ár fram í tímann við áætlanagerðina.
- Stefna stjórnenda til lengri tíma birtist þannig í þriggja ára áætlun sem er síðan árlega útfærð nánar í næsta árs áætlun. Í kafla 3 hér að framan er litið til samanburðar rauntalna 2011 við endurskoðaða áætlun annarsvegar og upphaflega áætlun hinsvegar.
- Við mat á fjárhagsáætlun sem stjórnþækis í rekstri sveitarfélagsins teljum við gott að líta til þessa samanburðar. Þannig segir samanburður við upphaflega rekstraráætlun oft meira en samanburður við áætlun sem breytt hefur verið seint á rekstrarárinu. Við teljum að æskilegt sé að stefna að því við gerð næsta árs áætlunar hverju sinni að hún taki sem minnstum breytingum innan rekstrarársins því annars er sú hættu fyrir hendi að hún missi að nokkru gildi sitt sem virkt stjórn- og aðhaldstæki í rekstri sveitarfélagsins.
- Sveitarstjórn hefur afgreitt áætlun um rekstur, framkvæmdir og fjármögnun fyrir sveitarfélagið allt til ársins 2015 eins og sveitarstjórnarlög mæla fyrir um.
- Við viljum benda á að áætlanir 2012 til ársins 2015 gera ráð fyrir talsverðum rekstrarafgangi, til að mynda gera áætlanir ráð fyrir umtalsverðri lækkun í fjármagnsgjöldum og minnkun í fjárfestingu. Í þessu sambandi er á það að líta að umtalsverður rekstrarbati varð á árinu 2011 samanborið við árið 2010. Til að mynda jókst veltufé frá rekstri A og B hluta um 495 millj. kr. frá árinu 2010. Kemur þar til áhrifa gjaldskrárhækkana og kostnaðarhagræðingar sem ráðist hefur verið í á síðustu misserum.
- Við bentum á það í skýrslu okkar í fyrra að áætlanir stjórnenda sveitarfélagsins um bættu afkomu væru metnaðarfullar. Mikilvægt er að ná fram talsverðum tekjuafgangi af rekstri sveitarfélagsins þar sem afborganir lána eru þungar á næstu árum. Með hliðsjón af rekstrarangri ársins 2011 teljum við markmið og áætlanir stjórnenda sveitarfélagsins um rekstur og afkomu næstu ára raunhæf.
- Við viljum þó hvetja stjórnendur sveitarfélagsins til að fylgjast áfram grannt með framgangi rekstrar á árinu 2012 og gæta að því að hann sé innan fjárheimilda.

cutting through complexity™

© 2012 KPMG ehf., á Íslandi er aðili að alþjóðlegu neti KPMG, samtökum sjálfstæðra fyrirtækja sem aðild eiga að KPMG International Cooperative („KPMG International“), svissnesku samvinnufélagi.

Nafn, kennimark KPMG og “cutting through complexity” eru vörumerki KPMG International Cooperative (KPMG International).